

media set

Od Gutenbergu k Internetu ...

aneb základní historická data vývoje médií

TISK

1445 – Johannes Gutenberg – Vynález knihtisku

Princip Gutenbergova řešení knihtisku spočívá v odlévání jednotlivých liter z měkkého, snadno tavitelného kovu (který také vynalezl) do tvrdých matric a jejich ruční skládání do řádek tak, že po vytištění textu lze hotová písmena rozhodit do zásobníku a dále používat, což celý tisk podstatně zefektivnilo a urychlilo. Tisk 42-řádkové bible (tj. se stranami o 42 řádcích textu) byl nejslavnějším Gutenbergovým podnikem. Vynález tisku pomocí pohyblivých liter způsobil v Evropě informační explozi.

1495 – nejstarší psané noviny na našem území „Noviny leta božieho 1495“ tzv. Jindřichohradecké noviny. Obsahem těchto novin byly zprávy úřední povahy.

1516 – Franz von Taxis získal od císaře Maxmiliána I. privilegium na provoz pošty – pravidelná výměna informací (politické i obchodní zprávy zásadní důležitosti).

1605 – zpravodaj „Relation“ Strasburg (nyní území Francie).

1631 – první francouzské noviny „La Gazette“.

1690 – první americké noviny „Boston Gazette“.

1719 – první česky psané periodické noviny „Pražské české noviny“, jejichž zakladatelem a prvním vydavatelem novin byl Karel František Rosenmüller.

1789 – mladý vzdělanec Václav Matěj Kramérius založil „Krameriusovy c. k. pražské poštovské noviny“ (později Císařské královské vlastenecké noviny). Vydávání česky psaných novin bylo spjato s formováním moderní české národní společnosti, resp. rozvojem českého národního vědomí.

Od počátku 19. stol - drobná inzerce, od 30. let se více začíná objevovat reklama velkých firem, obchodní reklama atd.

1833 – vznik bulvárních novin – (zakladatel Josef Pulicer - stavěl hlavně na příbězích, velké titulky, zavedení kreslených vtipů a karikatur) - „New York Word“, „New York Sun“, „New York Herold“.

1833 – „New York Sun“ - Benjamin Day - poprvé spojení tzv. novinářských kachen a deníků, programově uveřejňuje neověřené zprávy.

1844 – vznik telegrafu – umožňující přenést obsah zprávy na dlouhou vzdálenost (telegram). O třináct let později propojil Evropu s Amerikou.

1848 – zrušením cenzury císařským patentem z r. 1848 vzniká mnoho nových politických časopisů (Národní noviny, Pražský večerní list.), Pražský posel apod. Počátky české politické žurnalistiky.

1851 – prestižní noviny „The New York Times“.

1855 – 1. reklamní a inzertní kancelář v Hamburku.

1889 – uskutečnění prvního telefonního spojení mezi Prahou a Vídní (zpravodajská důležitost).

1918 – založena Československá tisková kancelář.

1926 – bulvární tisk v Čechách „Expres“, „Polední list“, „Telegraf“.

1972 – první případ investigativní žurnalistiky – americká aféra Watergate, která vedla k pádu prezident Nixona.

po r. 1989 – v ČSR komercializace médií – rozkvět soukromého podnikání.

1994 – první pokusy investigativní žurnalistiky v ČR.

OBRAZ, ZVUK A JEJICH PROPOJENÍ ...

1470 – Leonardo da Vinci – od něj pochází první popis camery obscury (stala se základem pro vývoj fotoaparátu i kamery).

1550 – italský učenec Gianbattista della Parta – zdokonalil temnou komoru čočkou vsazenou do čelního otvoru, zrodil se objektiv.

1826 – za 1. dochovanou fotografii, resp. heliogravurii = kreslení sluncem, se považuje „Pohled oknem na dvůr“, která má rozměry 20,3 x 16,3 cm a je velmi neostrá. Fotografie dvora ze svého okna s pomocí camery obscury exponoval na asfaltovou vrstvu nanesenou na cínovou desku. Joseph Nicéphor Niepce zobrazuje geometrické tvary budov, expozice trvala 8 hodin!

1834 – Henry Willieam Fo Talbot – objev opakovaně použitelného negativu, který umožnil zvětšování a exponoval kopie v libovolném počtu na papíry napuštěné chloridem stříbrným.

1835 – založena první tisková agentura – Francie „AFP“ Agence France-Press, jako nástupce kanceláře L'Agence Havas je nejstarší ze všech tiskových agentur na světě.

1837 - Louis Jacques Mandé Daguerre učinil pro vývoj fotografie zřejmě nejdůležitější objev – soli stříbra se vystaveny světlu rychle mění. Díky náhodě objevil účinek ruťových par jako urychlující vývojky latentního obrazu na stříbřitou solí zcitlivěné desce. Daguerrotypie se stala poměrně nákladnou módou na celém světě (především portréty). Fotografie zlevňovaly a potulní dageurrotypisté je produkovali v pojízdných laboratořích.

1839 – byl vynález předán Akademií k užívání celému světu bez omezení.

1842 – The Illustrated London News otiskl již 14. května 1842 ručně překreslený fotografický záběr z atentátu na královnu Viktorii. Fotografie se začala prosazovat na stránky periodického tisku.

1843 – Alexandr Bain (skotský hodinář) formuloval tři principy přenosu obrazu na dálku (1. rozklad obrazu na řádky a body, 2. světelné body je potřeba převést na elektrické impulzy a 3. rozklad i skládání musí probíhat synchronizovaně).

1877 – Thomas Alva Edison – Fonograf – první přístroj na nahrávání a reprodukci hlasu. Záznam byl uchováván na válečku.

1880 – fotografie v přímé reprodukci na stranách Daily Graphic v New Yorku po vynálezu autotypického štočku.

1883 – v Evropě prosadil štoček do tisku Jiří Maissenbach v listu Leipziger Illustrierte. Postupně se noviny specializovaly jen na ilustrace pomocí fotografií. Prvním takovým listem byl Daily Mirror od r. 1904.

1883 – Paul Nipkow – elektrický teleskop – princip mechanického rozkladu obrazu na světelné body pomocí rotujícího kotouče – počátek mechanického systému přenosu.

Po r. 1900 vzniklo novinářské odvětví – první reportáže z terénu (válečné zpravodajství) a fotoreportáže (válka Sever proti Jihu).

1877 – sestrojil v USA žijící německý vynálezce Emile Berliner první mikrofon.

1888 – Emile Berliner – Gramofon – zařízení pro přehrávání gramofonových desek, nosičů s mechanickým analogovým záznamem zvuku.

1895 – bratři Lumièreové jako první promítali film (dokumenty) na plátno pro diváky.

- 1897** – Ferdinand Braun – katodový oscilograf (budoucí snímací elektronka).
- 1899** – dánský inženýr Waldemar Poulsen patentoval Telegraphon (magnetofon) jako první přístroj pro magnetický záznam zvuku. Záznam byl prováděn na kovový drát. Vynález elektronky umožnil ve 30. letech minulého století záznam zvuku na ocelový pásek o šířce 3 mm, později na celuloidový filmový pás. Magnetofony umožnily kvalitní stříh a další úpravu záznamu.
- 1918** – založení Československé tiskové kanceláře „ČTK“
- 1919** – první pokusy s vysíláním mluveného slova v Československu pomocí vojenského vysílače na pražském Petříně.
- 1921** – USA – 1. pravidelné rozhlasové vysílání na světě (stanice KDKA).
- 1922** – Velká Británie – započato rozhlasové vysílání BBC v Londýně.
- 1923** – 18. května – zahájeno první pravidelné rozhlasové vysílání v ČSR „Radiojournal“.
- 1923** – Kosma Zworykin – snímací elektronka – ikonoskop přijímací elektronky.
- 1924** – do zpravodajství Radiojournalu se dostalo zpravodajství z ČTK (redaktoři ČTK telefonovali zprávy do rozhlasu).
- 1924** – první sportovní rozhlasový přenos – reportáž z boxu ze stadionu na Letné.
- 1925** – rozhlas se vydal v ČR mimo studio a uskutečnil se přímý přenos z Národního divadla (Smetanova opera Dvě vdovy).
- 1925** – první televizní společnost Television Ltd., založil John Baird.
- 1926** – VIII. Všesokolský slet v Praze – Radiojournal – přímý přenos.
- 1927** – uskutečněny v Radiojournalu velké rozhlasové přenosy do zahraničí – Beethovenovy hudební slavnosti.
- 1927** – první zvukový film (USA, společnost Warner Bros).
- 1933** – V. Británie – firma EMI vyvinula stereofonní záznam, což zlepšilo přirozenost zvukové reprodukce. Záznam byl pořizován dvěma mikrofony.
- 1935** – svět: první plně barevný film.
- 1936** – začíná pravidelně vysílat BBC (pro 300 majitelů TV). Zahájeno první pravidelné televizní vysílání na světě.
- 1937** – V. Británie – první přímý televizní přenos – korunovace krále Jiřího VI.
- 1941** – s pojmem předmagnetizace pásku pro odstranění zkreslení „vf předmagnetizace“ přišli pánové Braunmuehl a Weber (zvuk bez šumu).
- 1948** – na Mezinárodní rozhlasové výstavě (MEVRO) je prezentován úplný kamerový řetězec v elektronickém systému. Proběhl 1. přímý přenos ze sokolského sletu.
- 1948** – zkušební vysílání televize v Československu, kde skupina vědců Vojenského technického ústavu uskutečnila ukázkou pro veřejnost.
- 1950** – Rádio Svobodná Evropa – krátkovlnný vysílač umístěný na nákladním voze přenášel signál v blízkosti ČS hranic.
- 1953** – první veřejné vysílání ze studia v Měšťanské besedě, kde se vysílalo 2 – 3 dny v týdnu.

- 1954** – pravidelné televizní vysílání, vysílá TS Praha, útvar podřízený Československému rozhlasu.
- 1955** – první televizní přenos sportovního utkání – hokej.
- 1969** – vzniká předchůdce internetu Arpanet – pod záštitou ministerstva vnitra USA síť propojila 4 americké univerzity.
- 1970** – začíná v Československu vysílání druhého televizního programu.
- 1973** – zahájeno v Československu barevné televizní vysílání.
- 1973** – síť Arpanet se propojuje mezinárodně.
- 1980** – americká televizní zpravodajská stanice CNN – zakladatel Ted Turner.
- 1983** – síť Arpanet se oddělila od ministerstva obrany USA a získala tak civilnější tvář. Své síť budovaly i jiné resorty a tak různým propojováním vznikl zasíťovaný systém „Internet“.
- 1990** – v Československu existují odnože světové počítačové amatérské sítě Fido a evropského EUNETu.
- 1990** – začala vysílat komerční rozhlasová stanice Evropa 2.
- 1992** – na světě existuje přibližně 50 webových serverů.
- 1992** – zákonem České národní rady zřízena Česká televize jako televize veřejné služby.
- 1996** – vznikl v ČR katalogový server seznam.cz.
- 1996** – první elektronický časopis „Neviditelný pes“ – zakladatel Ondřej Neff.
- 1998** – USA a Velká Británie začínají vysílat terestriálně digitálně (v Čechách až od roku 2005).
- 2000** – v ČR začaly České Radiokomunikace a.s. se zkušebním digitálním televizním vysíláním DVB-T.
- 2005** – po pětiletém zkušebním provozu v ČR přechází digitální televizní vysílání na řádné.

© Koalice nevládek Pardubicka, o. s.

© Mgr. Dana Krouželová